

מסכת בבא בתרא

פרק השותפין

הקדמה למשנה הראשונה

המשנה הראשונה מבארת כיצד חולקים, באמצעות מחיצה, מקום משותף לשני שכנים כמו חצר מגורים המשותפת לשני דיירים, כשכל דייר גר בדירה נפרדת, ודירתו פתוחה לחצר שביניהם.

ומבארת המשנה, שמנהג אנשי המדינה באופן הקמת מחיצה בין שני שותפים בחצר מגורים משותפת, הוא הקובע מצד דין תורה!

ובגמרא מובאים שני צדדים, כיצד נוצר החיוב להקמת המחיצה, שבו עוסקת המשנה. כאשר לפי כל צד, באה המשנה לומר דבר השולל את צד השני!

יסוד החילוק בין שני הצדדים הוא בשאלה, האם "היזק ראייה" נחשב להיזק, או לא.

והיינו, האם הפגיעה בפרטיות של האדם, בכך שהוא נראה בשטחו על ידי אנשים אחרים, נחשבת להיזק, ויכול הניזוק לתבוע את שכנו, המזיק לו בראייתו, להשתתף עמו בסילוק ההיזק, על ידי הקמת מחיצה ביניהם, כדי לאפשר לו להתנהג בפרטיות. או שאין "היזק ראייה" נחשב להיזק, ואין לו זכות תביעה שתגן על פרטיותו ברכשו.

לפי דעה אחת, היזק ראייה אינו נחשב להיזק. ולפי דעה זאת, מחדשת משנתנו שהחיוב להקים מחיצה בין שותפים, הוא

רק מחמת שהסכימו שני השכנים השותפים, להתחייב באמצעות קנין שעשו ביניהם, להקים את המחיצה ביניהם. ורק אז, חייבים הם לקיים את ההסכם שהתחייבו בו, מכח הקנין, לפי מנהג המדינה.

ואילו לפי דעה שניה, "היזק ראייה" אכן נחשב להיזק. ולפי דעה זאת מחדשת משנתנו, שמנהג המדינה באופן הקמת המחיצה, מחייב מדין תורה את השותפים להקים מחיצה שכזאת, כמנהג המדינה כדי למנוע את היזק הראייה.

אך לא בכל ענין יכול הניזוק לתבוע את הקמת המחיצה כדי שלא יהיה ניזוק בהיזק ראייה, אלא יש תנאי לחלוקה, שיהיה בשטח המתחלק "בכדי חלוקה". דהיינו, שלאחר חלוקת שטח החצר, ישאר לכל אחד מהשותפים לפחות שטח של ד' אמות על ד' אמות, שהוא מקום הראוי להשתמש בו. אך אם כתוצאה מהחלוקה ישאר שטח פחות מזה, אין מחייבים את החלוקה, כדי שלא תפגע היכולת של כל אחד מהשותפים להשתמש בחצר באופן מלא.

ולכן, במקום שאין בחצר "בכדי חלוקה", אלא שהסכימו השותפים ביניהם לחלוק אותה מרצונם, מחדשת משנתנו שיש להקים את הכותל באמצע, באופן שימנע בכך היזק הראייה, ולא בכותל העשוי נקבים נקבים.